

SÚDNICTVO

Pavol Kubík, týždenník TREND a CEBSI

Hlavné problémy

- Zdlhavosť konaní odrádza od uplatňovania si práv. Naopak, slabá vymožitelnosť práva motivuje k nepoctivému správaniu v podnikaní
- Súdnicstvo dlhodobo trpí zásahmi politikov do sudcovskej nezávislosti, minister spravodlivosti má neprimerane veľké kompetencie vo vzťahu k sudcom
- Nezávislosť sudcov je ohrozovaná aj neprimeranými a slabo vyvažovanými kompetenciami sudcovskej hierarchie (Súdnej rady SR a predsedov súdov)
- Verejná kontrola rozhodnutí súdov je obmedzená nedostatočným a neprehľadným zverejňovaním rozsudkov
- Uzavreté výberové konania na justičných čakatel'ov – budúcich sudcov – neumožňujú dostatočnú kontrolu zo strany verejnosti
- Legislatíva i rozhodnutia Najvyššieho súdu SR ponúkajú viaceré nástroje, ako možno obštrukčným správaním výrazne zbrzdiť súdne konanie
- Súdne spory sa predlžujú a predražujú aj zbytočným presúvaním prípadov medzi jednotlivými stupňami
- Chýbajú efektívne nástroje na motivovanie sudcov k skvalitňovaniu ich práce, ktoré by zároveň rešpektovali princípy sudcovskej nezávislosti
- Chýba efektívny systém – rešpektujúci princípy sudcovskej nezávislosti – na zbavovanie funkcie takých sudcov, ktorí na zodpovedný výkon funkcie nie sú odborne či morálne spôsobilí, prípadne sa spreneverujú svojmu poslaniu

Sudcovská nezávislosť

Nedostatočná vymožitelnosť práva cez súdy je dlhodobo jednou z najväznejších prekážok rozvoja a rastu podnikania. V tohtoročnom prieskume PAS ju podnikatelia označili ako druhú najväznejšiu prekážku. Hneď za korupciou a pred nestabilitou a nejednoznačnosťou zákonov, ktoré s problémami justície úzko súvisia.

Problémy neefektívnosti a nezávislosti súdnicstva siahajú ešte do obdobia komunizmu, kedy súdy slúžili prevažne záujmom vláducej strany. Hoci po roku 1989 došlo k viacerým dôležitým zmenám zákonov regulujúcich justíciu, s problémami súdov sa zásadne nepodarilo pohnúť. Jednou z príčin je aj fakt, že v justícii ostali pôsobiť tí istí sudcovia, ktorí rozhodovali spory pred rokom 1989. Pravda, Slovensko nemalo možnosť jednorázovo prizvať sudcov z inej zabehnutej demokracie, ako tomu bolo pri konsolidácii justície na území bývalého Východného Nemecka.

Personálne obsadenie súdov v kombinácii s neštandardnými politickými pomermi v 90. rokoch mali za následok, že súdy boli naďalej náchylné na manipuláciu zo strany výkonnej moci.

Správa o stave podnikateľského prostredia v SR, 2010

Počas dvoch reformných vlád Mikuláša Dzurindu sa pripravilo viacero dôležitých zmien. Jednou z nich bola zmena ústavy z roku 2001 (ústavný zákon 90/2001), ktorou sa zriadila Súdna rada SR a zaviedlo sa doživotné menovanie sudcov. Predtým časovo neobmedzenému menovaniu predchádzalo menovanie na štyri roky¹. Napriek nesporne pozitívnym opatreniam z prvej polovice tohto desaťročia ostala justícia jedným z mála rezortov, v ktorom nedošlo k zásadnejšej reforme smerujúcej k zabezpečeniu nielen formálnej, ale aj faktickej nezávislosti sudcov. Možnosť neprimeraných zásahov exekutívy do sudcovskej nezávislosti dokazuje najmä silné oprávnenie ministra spravodlivosti vo vzťahu k odvolávaniu predsedov súdov či pozastavovaniu činnosti v súvislosti s disciplinárnym stíhaním.

Dočasné pozastavenie výkonu funkcie

Oprávnenie ministra rozhodnúť o dočasnom pozastavení výkonu funkcie okresného alebo krajského sudcu je zakotvené v § 22 ods. 2 písm b) zákona 385/2000 Zb. o sudcoch a príseďiacich. Rozhodnutie ministra je síce dodatočne preskúmateľné Súdnou radou SR. Napriek tomu takéto oprávnenie umožňuje ministrovi vstúpiť do ktoréhokoľvek súdneho konania a kedykoľvek „odstaviť“ sudcu z prejednávaného prípadu. Z pohľadu sudcovskej nezávislosti pri tom nie je až tak rozhodujúce, že rozhodnutie ministra môže dodatočne zrušiť Súdna rada SR, poprípade o sudcovej nevine po rokoch rozhodne disciplinárny súd.

Minister spravodlivosti je politik, jeho menovanie i zotrvanie vo funkcii závisí od politickej strany, resp. koalície, ktorá ho do funkcie nominuje. To otvára priestor pre zneužívanie oprávnenia dočasne pozastavovať výkon funkcie s cieľom presadzovať politické a obchodné záujmy strany, resp. ľudí s ňou spriaznených. Takéto podozrenia sa sporadicky objavovali aj pred rokom 2006. V uplynulom volebnom období sa sporné využívanie disciplinárnych stíhaní a inštitútu dočasného pozastavenia výkonu funkcie ministrom Štefanom Harabinom už stali predmetom záujmu zahraničných ambasad.

Závislí predsedovia

Ďalším vážnym nedostatkom vo vzťahu k nezávislosti justície je oprávnenie ministra spravodlivosti odvolávať predsedov súdov. Podľa zákona 757/2004 Zb. o súdoch účinného do 31. decembra 2008 mohol minister odvolať predsedu súdu aj bez návrhu iných orgánov, ak si neplnil povinnosti ustanovené zákonom. Už toto ustanovenie sa ukázalo ako zneužiteľné. Bývalý minister Š. Harabin odvolal viacerých predsedov bez toho, aby uviedol konkrétne zanedbanie zákonných povinností.

Oprávnenie ministra odvolávať predsedov súdov sa ešte posilnilo zmenou zákona účinnou od 1. januára 2009. Podľa nej môže minister odvolať predsedu súdu aj „z iných závažných dôvodov po prerokovaní so súdnou radou“. Zákon nešpecifikuje o aké závažné dôvody musí ísť, pričom aj prípadné negatívne stanovisko súdnej rady nie je pre ministra záväzné. Politik na čele ministerstva spravodlivosti tak môže kedykoľvek jednoduchým spôsobom odvolať predsedu ktoréhokoľvek okresného alebo krajského súdu. Toto oprávnenie je o to nebezpečnejšie, že

¹ V predvolebnej kampani sa objavili úvahy o zrušení doživotného mandátu sudcov, resp. k navráteniu sa k stavu, v ktorom boli sudcovia menovaní na skúšobnú dobu. K dôvodom, prečo by takáto zmena nebola prospešná vid'. Lars. P. Feld, Stefan Voigt.: Economic Growth and Judicial Independence, Cross Country Evidence Using a New Set of Indicators, CESifo Working Paper No. 906 In.: www.cesifo.de.

Správa o stave podnikateľského prostredia v SR, 2010

predsedovia súdov majú výrazný dosah na kariéru a pracovné podmienky jednotlivých sudcov. Minister má teda silné oprávnenia voči predsedom súdov, ktorí zas môžu „znepríjemniť“ život jednotlivým sudcom. Nepriamo tak môže mať minister dosah na riadenie všetkých sudcov.

Ďalšou anomáliou je, že ľahko vymeniteľní predsedovia a podpredsedovia súdov môžu byť členmi Súdnej rady SR. Minister teda môže časť súdnej rady jednoducho ovládať cez hrozby odvolania z funkcie predsedu. Tento fakt bol aj jedným z podkladov kritiky zvolenia Š. Harabina súdnou radou za predsedu najvyššieho súdu. Do novej funkcie ho volili aj sudcovia, ktorých kariéra od ministra priamo závisela.

Nezávislosť od sudcovskej hierarchie

K deklarovanému posilneniu nezávislosti justície malo dôjsť dôsledným prenesením kompetencií v justícii z ministerstva spravodlivosti na Súdnu radu SR a Najvyšší súd SR. Takéto návrhy pripravilo ministerstvo spravodlivosti pod vedením Š. Harabina. Predložený návrh by síce formálne zabezpečil nezávislosť justície od politikov. No takmer všetky rozhodujúce právomoci v personálnej, ekonomickej i administratívnej oblasti riadenia justície, by skoncentroval do rúk predsedu najvyššieho súdu a súdnej rady. Návrhy zmien zákonov (ktoré našťastie Národná rada SR neodsúhlasila) ukazujú, že pre nezávislosť sudcov je okrem nezávislosti od politikov rovnako dôležitá primeraná nezávislosť od sudcovskej hierarchie, resp. jednotlivcov na jej vrchole. Preto je dôležité hľadať systém brzd a pák, ktorý zabráni nielen zneužívaniu právomocí ministra spravodlivosti, ale aj šikanóznemu výkonu napríklad funkcie predsedu súdu (najvyššieho, krajského či okresného). Je preto žiaduce vypracovať návrh vhodného prerozdelenia kompetencií medzi predsedov súdov a napríklad sudcovské rady. Zabezpečovanie sudcovskej nezávislosti od riadiacich kompetencií predsedov súdov treba vykonať pri zachovaní rozumnej miery flexibility riadenia súdov.

Pravidelné hodnotenia sudcov

Pre novú vládu môže byť obrovským pokušením ponechanie neprimerane silných kompetencií ministra s cieľom využiť tieto kompetencie na legitímny zámer „očistiť“ súdy. Takýto scenár by ale znamenal pokračovanie v politickom zasahovaní do justície, ktoré patrí k hlavným príčinám jej problémov už od dôb bývalého režimu.

Pri hľadaní opatrení na zrýchlenie a skvalitnenie rozhodovania súdov je potrebné dodržať zásady právneho štátu a sudcovskej nezávislosti. Jedným z možných návrhov je sfunkčnenie pravidelných hodnotení sudcov. Opakované negatívne hodnotenia napríklad po dvojročnej skúšobnej lehote by mohli v krajnom prípade znamenať aj stratu funkcie sudcu. Je však dôležité dbať na to, aby negatívne hodnotenia neznamenali automatickú stratu funkcie, ale boli iba podkladom pre rozhodovanie nezávislého disciplinárneho súdu. Malo by sa tiež dbať na to, aby dôvodom disciplinárneho stíhania nemohol byť iný právny názor sudcu. S výnimkou extrémne svojvoľných a zjavne protizákonných rozhodnutí by sa posudzovanie právneho názoru nemalo stať predmetom disciplinárneho stíhania, ale výlučne predmetom rozhodovania odvolacieho (dovolacieho) súdu.

Bezpečnostné previerky

Jedným zo zámerov novej koalície je zavedenie povinných bezpečnostných previerok pre všetkých sudcov a tiež kandidátov na sudcov. Takéto opatrenie je nezlučiteľné s princípmi právneho štátu a sudcovskej nezávislosti. Išlo by o bezprecedentný zásah štátnej moci prostredníctvom Národného bezpečnostného úradu do justície. Zrealizovanie zámeru by znamenalo, že štátna moc bude disponovať rozsiahlymi materiálmi o súkromnom živote všetkých sudcov. Takýto stav by zakladal odôvodnené obavy zo zneužívania citlivých údajov v konkrétnych sporoch.

Navyše, vydávanie bezpečnostných previerok je len v obmedzenej miere preskúmateľné súdmi. Prvou inštanciou je parlamentný výbor na preskúmavanie rozhodnutí NBÚ, ktorý bol zriadený prelomením nálezom ústavného súdu ústavným zákonom č. 254/2006 Zb. Inak povedané, to, čo podľa Ústavného súdu SR odporuje princípom deľby moci v štáte, parlament v roku 2006 povýšil na ústavný zákon. Rozhodnutia parlamentného výboru možno napadnúť na Najvyššom súd SR. Takáto súdna kontrola sa však týka prakticky len negatívnych rozhodnutí o neudelení bezpečnostnej previerky. No nebráni zneužitiu funkcie pracovníkmi NBÚ, ktorí by osvedčili aj sudcu s evidentnými bezpečnostnými rizikami s cieľom neskôr sudcu vydierať.

V prípade zavedenia bezpečnostných previerok ako podmienky výkonu funkcie sudcu by nezávislosť súdov stála a padala na charaktere a nezávislosti pracovníkov politicky ľahko ovládateľného úradu. Známe prípady únikov informácií, nahrávok z odpočúvaní telefonátov či dokonca údajného telefónneho zoznamu vedúcich príslušníkov Slovenskej informačnej služby zakladajú odôvodnené obavy, že citlivé informácie o sudcoch zozbierané štátnym orgánom sa ocitnú v rukách nepovolanych ľudí.

Uvedené závery analogicky platia aj na prípadné návrhy zaviesť osobitný inštitút bezpečnostných previerok pre sudcov, ktorý by nespadal pod NBÚ.

Praktickým problémom v zavádzaní povinných bezpečnostných previerok bude nález ústavného súdu týkajúci sa zákona o zriadení špeciálneho súdu. Časť uvedeného nález², týkajúca sa neprípustnosti bezpečnostných previerok, bola pomerne pozitívne prijatá aj zástancami zriadenia Špeciálneho súdu.

Plošné zavádzanie bezpečnostných previerok by teda muselo byť prijaté ústavným zákonom. To by znamenalo ďalší nebezpečný prípad legalizovania protiústavného stavu účelovým ústavným zákonom.

Rýchlosť konaní

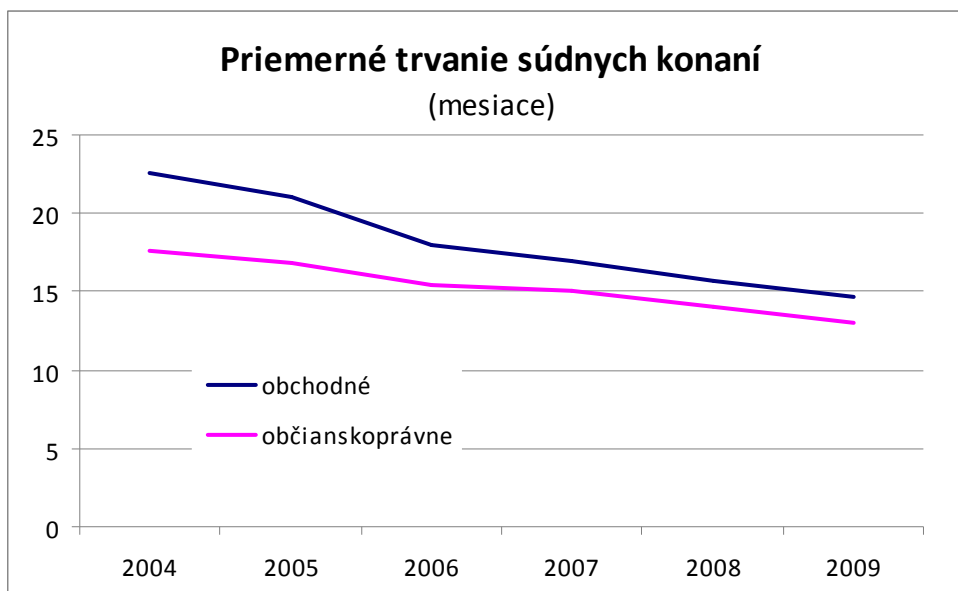
V praktickej rovine je najkrikľavejším problémom justície pomalé rozhodovanie. Vidina dlhoročného vedenia sporov mnohokrát pôsobí odradzujúco pri snahe domáhať sa svojich práv. Naopak, podporuje protizákonné konanie, ignorovanie zmluvných záväzkov a neplatičstvo, keďže je možné s nízkou vymáhateľnosťou práva na súdoch kalkulovať³.

² PL. ÚS 17/08

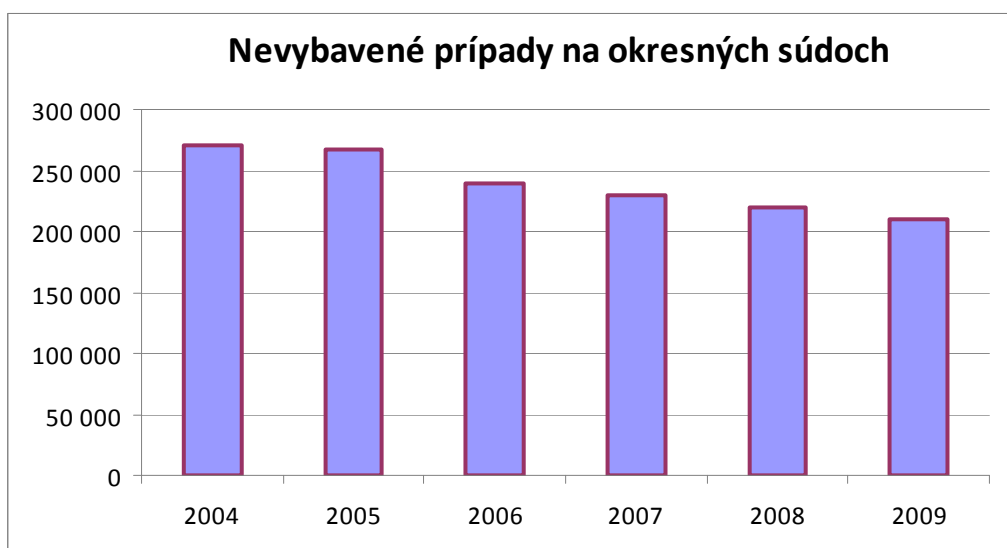
³ Podobné dopady má aj Zákon o konkurze a reštrukturalizácii (viď kapitola o legislatíve)

Správa o stave podnikateľského prostredia v SR, 2010

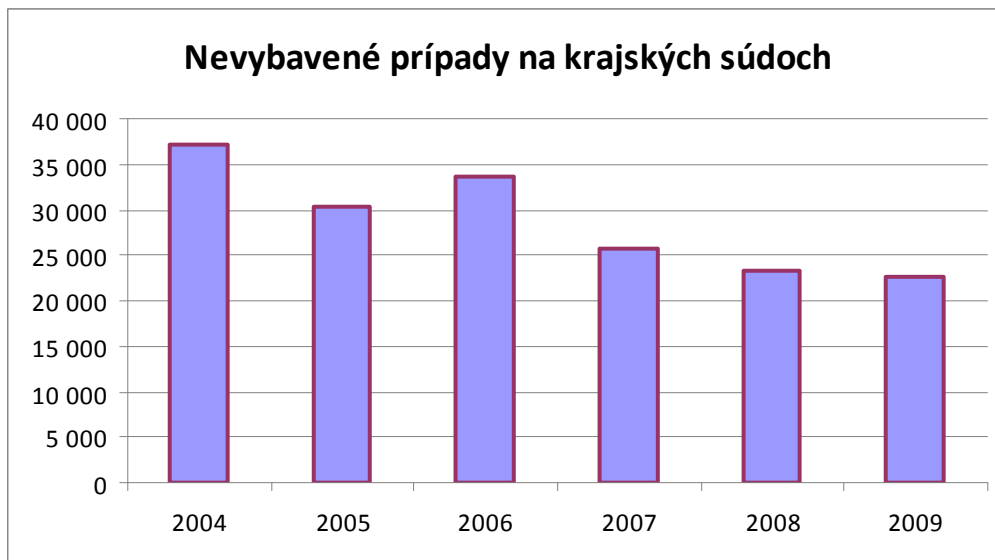
Vymoženie kontraktu (od podania žaloby po zaplatenie) trvá podľa údajov Svetovej banky v priemere vyše 18,5 mesiaca. To je o viac ako tri mesiace dlhšie ako je priemer krajín OECD. Napriek tomu, že rýchlota konaní je stále nevyhovujúca, uplynulé roky pokračoval aspoň trend mierneho skracovania priemernej dĺžky sporu – v občianskoprávnej aj v obchodnej agende.

Pokračovalo aj znižovanie počtu nevybavených vecí, a to rovnako na okresných aj krajských súdoch.

Správa o stave podnikateľského prostredia v SR, 2010

Zostavené na základe údajov zo Štatistických ročeniek MS SR

Pod celkové čísla sa nakoniec zásadne negatívne nepodpísalo obnovenie deviatich malých okresných súdov od 1. januára 2008, ktoré boli ako neefektívne zrušené v rámci optimalizácie súdnej sústavy počas druhej vlády Mikuláša Dzurindu. Otázne je, či by bez obnovenia týchto súdov neboli čísla ešte priaznivejšie. Tempo znižovania počtu nevybavených prípadov sa totiž nezrýchľovalo ani napriek zvýšenému počtu sudcov.

Počet okresných a krajských sudcov sa k 31. decembru 2009 zvýšil oproti 31. decembru 2006 o jedenásť percent na 1 312. Počet nevybavených prípadov na okresných súdoch klesol za rovnaké obdobie o 12 percent. Rýchlejší pokles nevybavených prípadov zaznamenali za uplynulé tri roky krajské sudy, no od roku 2008 sa pokles viditeľne spomalil. Možno teda konštatovať, že k skráteniu konaní v uplynulom období nedošlo primárne vďaka efektívnejšiemu fungovaniu súdov, ale hlavne vďaka zvýšeniu počtu sudcov. Pritom už v roku 2006 bol pomer počtu sudcov k počtu obyvateľov na Slovensku jeden z najvyšších na svete.

Podľa záverov štúdie M.E.S.A 10 z roku 2006 došlo k zlomu v rýchlosti rozhodovaní súdov v roku 2004, kedy začali sudy vybavovať agendu rýchlejšie ako im pribúdala. Jedným z vysvetlení bolo postupné odbúranie jednorazového enormne vysokého náporu sporov v súvislosti so zrušením druhej vlny kupónovej privatizácie v roku 1994. V tomto desaťročí k čiastočnému zrýchleniu rozhodovania prispelo aj zverenie časti agendy zo sudcov na vyšších súdnych úradníkov.

Občiansky súdny poriadok

V uplynulom volebnom období bol Občiansky súdny poriadok novelizovaný celkovo štrnásť krát. Najvýznamnejšou bola novela 384/2008 Zb. s účinnosťou od 15. októbra 2008, ktorá prispela k zrýchleniu niektorých konaní a zaviedla nové inštitúty. Osobitný posun nastal v prípade vydávania platobných rozkazov. Zaviedlo sa (§ 172 ods. 8), že ak navrhovateľ podá návrh platobného rozkazu na predpísanom tlačive, súd musí vydať rozkaz do desiatich dní. Ak

Správa o stave podnikateľského prostredia v SR, 2010

odporca voči platobnému rozkazu nepodá odôvodnený odpor, takto upravený inštitút platobného rozkazu môže slúžiť ako rýchly a efektívny nástroj na vymáhanie pohľadávok (porovnateľný s rýchlou rozhodcovským konaním). V roku 2009 oproti roku 2008 prišlo na okresné súde o vyše 20 percent viac návrhov (vyše 70-tisíc) týkajúcich sa obchodných vecí v skrátanom konaní - platobných rozkazov. Napriek tomu súde dokázali vybaviť až bezmála 73-tisíc takýchto návrhov a znížiť počet nevybavených vecí tohto druhu o takmer desať percent.

Tou istou novelou OSP sa zaviedla tiež možnosť analogickým spôsobom prikázať aj iné ako peňažné plnenie (rozkaz na plnenie, § 174b).

Súdne procesy ale naďalej zásadným spôsobom predlžuje a predražuje nedôsledné uplatňovanie apelačného princípu odvolacieho konania. Príčinou je formálny prístup k dvojinstančnosti konania. Jeho podstata spočíva v tom, že podľa najvyššieho súdu⁴ musí byť každá významná právna i skutková otázka konkrétnej veci predmetom posúdenia tak súdu prvostupňového, ako i odvolacieho. Ak teda odvolací súd zistí iný skutkový stav alebo inak právne posúdi skutkový stav zistený súdom prvého stupňa, nemôže rozhodnúť sám, ale musí rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vrátiť vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Lenže prvostupňový súd je viazaný názorom odvolacieho súdu a v ďalšom konaní musí rozhodnúť presne tak, akoby to učinil už v skoršom štádiu odvolací súd. „Nanútené“ rozhodnutie odvolací súd následne takmer vždy potvrdí. Dôsledkom tohto postupu je okrem iného aj to, že účastník konania stratí možnosť dovolania na najvyšší súd (§ 238 OSP). Súdne konanie je teda výrazne dlhšie, nákladnejšie a účastníci konania majú menej priestoru žiadať preskúmanie rozsudku.

Ako neprimerané sa tiež javí ustanovenie § 35 OSP, ktoré posilňuje postavenie prokuratúry. V sporových konaniach je tak porušovaný princíp rovnosti účastníkov. Pokiaľ prokurátor vstúpi do konania, účastník, ktorého záujem háji prokurátor, získava právne kvalifikovanú podporu, za ktorou stojí celá inštitúcia prokuratúry. Takýto účastník zároveň nemusí riešiť dilemu, z čoho zaplatí dotknutú právnu pomoc, zatiaľ čo protistranu trovy konania plne zaťažujú. S tým úzko súvisí aj zvýhodnenie prokuratúry v tom, že ak podá návrh na začatie konania, žiaden z účastníkov nemá v takomto konaní právo na náhradu trov. To znamená, že aj v prípade neúspechu prokurátora v konaní nemá druhá strana právo na náhradu svojich trov konania.

Doručovanie

Napriek významným zmenám z konca roka 2008 týkajúcim sa tzv. fikcie doručovania – súdna zásielka sa v zákonom stanovených prípadoch považuje za doručенú aj keď ju adresát neprevzal do vlastných rúk – je súčasná úprava doručovania súdnych zásielok naďalej nedostatočná (§ 45 a nasl.).

Najmä fyzické osoby majú stále možnosti robiť obštrukcie v konaní nepreberaním zásielok. Mechanizmy, ktoré by tomu mali zabrániť, sú pomerne komplikované a v praxi sa len ťažko naplňajú podmienky pre ich aplikáciu. Na zrýchlenie a zefektívnenie súdneho konania je potrebné v dohľadnej dobe precizovať zákonnú úpravu tak, aby sa výrazne obmedzila možnosť obštrukcii pri nepreberaní zásielok, no zároveň sa primerane dbalo na práva účastníkov konania.

⁴ Napr. 3 Cdo 302/2008, 5 Cdo 77/2008

Správa o stave podnikateľského prostredia v SR, 2010

Časť problémov s doručovaním nesúvisí priamo so znením príslušných ustanovení OSP, ale so spornými výkladmi týchto ustanovení Najvyšším súdom SR. Podľa najvyššieho súdu (napr. 5 Cdo 133/2009) nastane fikcia doručenia pri náhradnom spôsobe doručenia (uložením na pošte) len ak návratka súdnej zásielky bude obsahovať údaj o tom, že adresát sa v mieste doručenia zdržiaval. Vôbec sa neberie do úvahy fakt, že takýto údaj obsahuje už oznámenie o opätovnom doručení, ktoré je súčasťou procesu náhradného doručenia. Účastník tak nepreberaním zásielok na adresu, na ktorej sa pravidelne zdržuje, môže robiť v podstate nekonečné obštrukcie.

Ďalším jednoduchým spôsobom obštrukcie je uzavretá zmluva o výhrade odnášky s poštovým úradom, ktorá zaväzuje poštu nedoručovať zásielky adresátovi domov ale ukladať ich na pošte, kde si ich neskôr vyzdvihne. Podľa najvyššieho súdu (4 Cdo 13/2010) nastane fikcia doručenia iba ak pošta bude doručovať štandardným spôsobom (dva pokusy o doručenie a uloženie na pošte). Lenže pošta nedoručuje zásielky ak má od adresáta vyplnené tlačivo odnášacej výhrady. Z iného rozsudku (1 Cdo 61/2009) zase vyplýva, že na spochybnenie účinkov náhradného doručenia stačí nepreskúmateľné čestné vyhlásenie účastníka, že v čase doručenia sa v mieste doručenia nezdržiaval.

Rozhodcovské konania

Rozhodcovské konanie sa postupne od roku 2002 (od prijatia zákona 244/2002 Zb.) stávalo čoraz obľúbenejšou alternatívou všeobecných súdov a prispievalo k odbremeňovaniu súdov. Pravdou zostáva fakt, že niektoré rozhodcovské súdy sa nejavia ako nezávislé inštitúcie, ale skôr ako servisné agentúry nie vždy seriózných pôžičkových spoločností. V ostatných rokoch ministerstvo spravodlivosti azda s dobrým úmyslom podnikalo kroky, ktoré oslabovali postavenie súkromnej alternatívy štátnych súdov. Poslednú novelu zákona o rozhodcovskom konaní tento rok poslanci neschválili po prezidentovom vete. Jej prijatie mohlo byť pre súkromnú arbitráž takmer likvidačné.

Možnosť dohadovať si riešenie sporov pred rozhodcom ale naráža aj na negatívny prístup všeobecných súdov k rozhodcovskému konaniu. Viaceré všeobecné súdy umožnili preniesť spor z rozhodcovských súdov na všeobecné súdy akceptovaním určovacej žaloby o neplatnosť zmluvy a rozhodcovskej doložky.

Súkromnému riešeniu sporov by prospela zmena legislatívy, ktorá veľmi jasne oddelí rozhodcovské konanie o spotrebiteľských sporoch od ostatných rozhodcovských konaní. Nespotrebiteľské rozhodcovské konania by mali mať vždy prednosť a byť podporované zo strany všeobecných súdov – napríklad odmietaním podnetov na preverovanie platnosti rozhodcovskej doložky skôr ako rozhodne v tejto veci rozhodcovský súd. Takisto by bolo vhodné zúžiť rozsah prípustných dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku všeobecným súdom.

Odporúčania:

- Čo najskôr začať zverejňovať všetky rozsudky súdov na internete a umožniť v nich prehľadné vyhl'adávanie
- Precizovaním Občianskeho súdneho poriadku eliminovať predlžovanie a predražovanie sporov spôsobené posúvaním agendy medzi súdmi (spresniť povinnosť odvolacieho súdu rozhodnúť vo veci a nevracať spor zbytočne späť na prvostupňový súd)
- Eliminovať možnosti obštrukcií pri doručovaní súdnych zásielok precizovaním príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku
- Oslabiť kompetencie ministra spravodlivosti vo vzťahu k odvolávaniu predsedov súdov
- Zrušiť právomoc ministra spravodlivosti bez súhlasu Súdnej rady SR rozhodnúť o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu
- Zabezpečiť väčšiu nezávislosť sudcov od sudcovskej hierarchie. Vhodne prerozdeliť kompetencie predsedov súdov na sudcovské rady (grémiá okresných súdov, kolégiá krajských súdov) s cieľom zamedziť svojvoľnému rozhodovaniu predsedov súdov
- Rovnovážnejšie rozložiť kompetencie medzi Súdnu radu SR, Ministerstvo spravodlivosti SR a Najvyšší súd SR
- Zvážiť zriadenie etickej komisie zloženej aj z neprávnikov, ktorá by prebrala časť doterajších kompetencií Ministerstva spravodlivosti SR, resp. Súdnej rady SR
- Zakázať členstvo v Súdnej rade SR predsedom a podpredsedom súdov, vrátane predsedu a podpredsedu Najvyššieho súdu SR
- Vo výberových konaniach na voľné miesta sudcov zrovnoprávniť advokátov, prokurátorov a vyšších súdnych úradníkov s justičnými čakatel'mi. Otvoriť výberové konania verejnej kontrole, zaviesť anonymné prvé kolo
- Sfunkčniť pravidelné hodnotenia sudcov. Opakované negatívne hodnotenie by malo byť podkladom pre rozhodovanie disciplinárnych senátov o sankciách, vrátane zbavenia funkcie sudcu
- Klásť dôraz na to, aby sudca nemohol byť disciplinárne stíhaný za právny názor s výnimkou opakovaných zjavne svojvoľných rozhodnutí
- Upustiť od zámeru zaviesť povinné bezpečnostné previerky sudcov, ktoré by predstavovali bezprecedentný a neakceptovateľný zásah do sudcovskej nezávislosti a namiesto deklarovaného cieľa by mohli naopak zvýšiť riziko vydierateľnosti sudcov
- Pri legitímnych požiadavkách na personálnu obmenu v justícii dbať na dodržiavanie zásad sudcovskej nezávislosti
- Posilniť rozhodcovské konanie v obchodných sporoch, aby zmluvnými stranami vopred akceptovaného arbitra nemohla jedna zo strán spochybniť žalobou na všeobecnom súde